UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

B ante E

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

etiam cubare ſoliti erant imbꝛium tpe in caſtris milites: ⁊ ĩ agris ruſtici. Mar. Gallia ſantonico veſtit te bardocuculo Cercopithecoꝝ penulla nuper erat.

Barrhus elephas a cuius oſſis ſimilitudine dẽtes barhi dicuntur. Hoꝛ. Quid tibi vis mlr̃ nigris digniſſima barrhis. Hic barrhire dñr barrhi ideſt elephantes cum vocem edunt: et barrhitus. ipſa vox.

Barrhitus. us. vox elephãti. Barrhit⁹ etiã dr̃ romanoꝛum clamoꝛ militũ fit cum vtreq; acies ſe iunxerint Auctoꝛ Uege.

Barro vir foꝛtis: a quo fit dimi. barrunculus.

Baris. idis lingua ęgyptia ſignificat cybã quę vectat cadauera ęgyptioꝝ ad ſepulchꝛa. Pꝛop. Baridos ⁊ contis roſtra liburna ſequi. Hoc noĩe etiã dicta eſt ciuitas phꝛygię. Silr̃ et fluuius Indię. Baris gręce dr̃ poꝛticus ⁊ domus.

Barnacida. ę. veſtis gñs quã nũc Guarnaciaꝫ dicimus. foꝛſan qm̃ Βαρνη ϋι ος αλομενος inde puer verna.

Baſcãda. vas bꝛitãnicũ. Mar. Barbara depictis venit baſcãda bꝛitãnis: ſed me iã ma vult dicere roma ſuam.

Baſia: pudicoꝛum affectuum ſunt: oſcula officioꝛum. Suauia libidinum vel amoꝛum.

Baſis a noſtris dici põt ſubſtentamentũ. Sũt enĩ baſes ſeſſiones cõlũnarũ ſtatuarum ſeu fabꝛicarũ q̃ a fundamẽto ↄſurgũt ⁊ ſuppoſitę fabꝛicę ſuſtinent põdus. A q̃ ſil'itudine oꝛbiculi illi q̃bus vaſa ĩmenſis collocant̃ ne toꝛalia poluãt̃ vocari ſolẽt. Treba. iuriſcõ. de lega. lib. iij. Cui coꝛinthia vaſa legata eſſent ⁊ baſes huic quoq; hoꝛũ vaſoꝛũ collocãdoꝝ cã paratas deberi reſpondit. Eſt ⁊ Baſis figura ĩ narrationibus cũ oĩa pedetẽtim inſinuãdi gr̃a ꝓferunt̃ vt apud Ter. in Eu. Matri mercatoꝛ dono dedit: mater vbi accepit ⁊c̃.

Baſilica. pꝛopꝛie locus in quo negociationes conſilia ⁊ iudicia exercebantur. quaſi regia. Gręci enĩ Βασιλικην baſilicez regiã vocãt. Nã vt Uictru. lib. v. ſcribit Debẽt baſilicę adiunctę eſſe foꝛo. Sen. Fremitu iudicioꝛũ baſilicę reſonabãt Ply. in epiſtolis. Deſcẽderã in baſilicã iuliã auditurus q̃b⁹ ꝓxima cõprendinatiõe rñdere debebã. Jurecõſulti. ↄ̃ verboꝛum ſignificatione baſilicam publicis vſibus accommodatam eſſe demonſtrant. Quidam baſilicã accipiunt ꝓ loco domi ampliore in quo dñm expectãt ſalutatoꝛes cliẽtes patronos: ſerui dños: in quo ẽt choꝛeę ⁊ ↄuiuia maioꝛa fieri ſolẽt. Apud eccleſiaſticos baſilicę dñr ſacella numinib⁹ dicata qꝛ ibi regi oĩuꝫ deo cultus ⁊ ſacrificia offerunt̃. Et baſilicõ Plau. in Epi. vocat veſtimẽti genus regiũ. cũ ait Suparuꝫ ſub mimũ: ricã baſilicũ aut exoticũ. Ply. gen⁹ nucũ qđ optimũ ẽ: ⁊ q̃ſi regiũ vocari ait baſilicã. ẽ enĩ baſilica nux q̃ꝫ alio noĩe Juglãdẽ appellamus. Uide in dictione Juglans. Celſus Emplaſtrũ ob excellentiã baſilicon dictum ſcribit.

Baſilicus. a. um. regius ſiue regalis dr̃. Unde Plau. in cap. baſilicas edictiones atq; ĩpioſas habet. Et in pſeu. baſilic⁹ ſtatus ⁊ baſilicus victus. i. regalis ⁊ excellens. in perſa. Et baſilica facinoꝛa pꝛo regia. Idem. Baſilice oꝛnatus incedit ⁊ fabꝛe ac falaciã ideſt regie ⁊ excellenter.

Baſileus: ſuſtentamẽtũ ppl'i dr̃. Ob hãc cauſaꝫ rex dr̃ apud gręcos ꝙ tanq̃ꝫ baſis ppl'ꝫ ſuſtinet. Qñ enĩ q̃s magis pꝛęponit̃ tanto amplius pondere laboꝛum grauatur.

Baſilicanus dicitur cuſto baſilicę.

Baſiliſcus: genus ſerpentis. ꝙ in capite album habeat inſtar diadematis: Uel ꝙ reliqua ſerpentiũ genera eius vir⁹ fugiant. Hunc Regulũ vocant qui teſte Ply. li. viij. in ſolitudinibus aphꝛicę habitat cum candida in capite macula velut quodam diademate adoꝛnatus. Acutiſſimum habet caput rude os oculos ⁊ coloꝛẽ ad nigredinẽ vergentem.

Baſilia. inſula in oceano ſeptẽtrionali. ĩmẽſę magnitudinis q̃ diſtat a ſcytharũ littoꝛe tridui nauigatiõe. vt ait Ply. li. iiij.

Baſterna vehiculum itineris quę mollibus ſtramentis compoſita a duobus aĩalibus depoꝛtatur.

Baſternę. populi vltra danubium.

Baſilidij. ſunt populi ſcythię europę: vt Pompo. refert qui ab Herculę deſcenderunt.

Baſſaris. is. vel idis nacchi ſacrificula ab aſſareo baccho qui baſſareus dictus ẽ a veſtis gñe quã induebat̃ quę baſſaris dicebatur vt inq̃t Poꝛphyrio quę plane veſtis vſq; ad pedes fluebat. Statius. Si decet aurata bacchũ veſtigia palla vrere. Et a baſſareo lydię loco cognominata eſt. Hoꝛ. li. car. Non ego te candide baſſareu inuitũ quatiam. Rurſus baſſaris vacca mulfaria dicitur. Perſi. Et raptũ vitulo caput ablatura ſuperbo baſſaris.

Bathauia. Germanię pꝛouincia quę nunc Bauaria dicit̃: ⁊ bathauiũ oppidũ a Βαθυ. quod altũ ſignificat. Hic bathauus. a. um. pe. indifferente. Luc. li. j. Uagiones bathauiq; truces quos ęre recuruo ſtridẽtes acuere tubę. Coꝛ. Tacitus de ſitu Germanię. Oĩuꝫ hoꝝ gentiũ virtute pꝛęcipui bathaui nõ multum a ripa inſulã rheni colunt.

Batrachus pe. coꝛ. rana ⁊ nomẽ ꝓpꝛiũ ſculptoꝛis ⁊ quidam cyrenaicus poꝛtus.

Batrachomyomachia ranatũ ⁊ murũ pugna.

Batris: gen⁹ vaſis longioꝛis manubꝛij. qđ alij Trullã appellãt.

Battologia. a noſtris multiloquium dici poteſt.

Batus vt ſcribit Hiero. genus menſurę eſt q̃ apud hebꝛeos dr̃ Bath. decima ps choꝛi eſt. ⁊ de ſpecieb⁹ tm̃ liq̃dis dicit̃ vini olei ⁊ huiuſmodi. Ser. de põ. Cõtinet amphoꝛam vnã. Batis ṽo gñs herbę eſt aculeatę ſponte naſcẽtis. q̃ ⁊ marina ẽ ⁊ hoꝛtẽſis: Et Batus nomẽ viri pꝛopꝛiũ eius q̃ Cyrenẽ condidit quod lingua libyca regem ſignificat.

Battus per duplex. tt. nomen eſt paſtoꝛis.

Batuo. is. virgis ṽbero. Plau. in Caſi. Qui quęſo poti⁹ q̃ꝫ ſculponeas q̃b⁹ batuat̃ tibi os ſenex nequiſſime. Sue. ↄ̃ Calig. Mirmilonẽ e ludo rudibus ſecũ batuentẽ ⁊ ſponte pꝛoſtratum confodit ferrea ſica. Cice. Peto. tranſtulit ad rẽ obſcęnam. cum inquit. Equidẽ iã ẽt obſcęna verba ꝓ obſcenis ſunt. Batuit enĩ ĩpudenter: depꝛeſſit multo impudentius. At qui neutrum eſt obſcęnum.

Battillus quoddam ignis receptaculũ ferreũ quo pꝛuna colligitur ad ſimilitudinẽ palę. A neotericis bernacius dicit̃ quo pꝛunas ⁊ cinerẽ e foco tollere ſolemus: vt alio trãſferamus Apitius de petaſone. Et Armillã inq̃t illius candẽti batillo vꝛis: ⁊ melle cõtegis. Et de diuo Laurẽtio ſcribitur. Allati ſunt battilli cũ pꝛunis. Hie. lib. numero. genere neu. vſus ẽ Igniũ receptacula ſuſcinulas ⁊ tridentes vncinos ac battilla. Batillũ ẽt ruſtici vocant ferreũ inſtrumẽtũ quo ad ſulcos. elices foſſaſq; in agris faciẽdas vtunt̃. Itẽ Battillus ſignificat fere bꝛateam ⁊ laminã. Unde nos vulgo quoq; ferrum tali foꝛma nominamus batillum.

Bathyllus cũ th. aſpirato. ⁊ y gręco fuit nomen adoleſcẽtis. de quo Hoꝛ. in Epi. Non aliter ſamio dicunt arſiſſe bathyllo anacreonta teium.

Bathynon interpꝛetatur pꝛofundum.

Baubare. facticiũ ṽbũ a voce canũ cũ latrant. bau bau. faciẽtes Lucil. li. v. Et cũ deſerti baubant in ędibus omnes.

Bauli villę nomẽ eſt q̃ inter ꝓmõtoꝛiũ Miſenũ baiarũq; lacu flexo mari alluitur. Seruius cauſaꝫ nominis inde factã memoꝛat. ꝙ olim Hercules iuxta baias fecit caulã bob⁹: ⁊ eã ſepſit. Qui locus pꝛimo. baulia dictus. mox dici cępit bauli.

B ante D

Bdelliũ: arboꝛ nigra magnitudĩe oleę: folio ⁊ roboꝛe ſimilis capꝛifici. Naſcitur in bactrianis vt Ply. li. xij. ſcribit. Cuius etiam ſuccus bdellium dicitur.

B ante E

Beati ab bene habendo dicti ſunt. Qui ſint dicendi beati. Sene. li. vj. epiſtolaruꝫ declarat his verbis. Hoc nos doce btm̃ non eũ eẽ quẽ vulgus appellat. ad quẽ pecunia magna ↄfluxit. ſed illũ cui bonũ oẽ in aĩo eſt erectũ ⁊ excifum ⁊ mirabilia calcãtẽ. q̃ neminem videt cũ quo ſe cõmutatũ velit: q̃ hominem ea ſola parte exiſtimat qua homo eſt. qui natura miniſtra vtitur: ad illius leges componitur ſic viuit quo modo illa pꝛęſcripſit: cui bona ſua nulla vis excutit: qui mala in bonum conuertit certus iudicij inconcuſſus intrepidus

que aliqua vis mouet nulla perturbat quem fortuna cuz in eū qō habuit telū nocentiſſimum vi maxima intorſit pungit nō vulnerat. Ci.li.v.tuſ. Hos exiſtimo beatos qui ſint ī bonis nullo adiuncto malo. Apul.li.de philoſophia. Illū oīb⁹ btm̄ videri cui ⁊ bōa ſuppetūt: ⁊ queādmodū carere vitijs debeat: callet. Felices dicunť bonoꝝ oīuz ꝯpotes. Aliq quoqꝫ res beate feliceſqꝫ dici poſſunt: vt vox beata.i.plena ac ꝑfecta. Et vocis felicitas apō Quītil. Interdū ponit̄ beat⁹ ꝓ nobili. Hoꝛ.li.car. Neſcias an̄ generꝝ beate phillidis flaue. Hui⁹ dimi.ē beatul⁹.pſi⁹. Tādēqꝫ beatul⁹ alto ꝯpoſit⁹ lecto

Bebꝛycum: ſiue bebꝛyacum. Vicus eſt inter Cremonaz ⁊ Veronam qui vulgo dicitur Labina. claꝝ duabus cladibus romanoꝛum. Cornelij ⁊ Tatij In eo Vitellius cum octone cōflixit. Coꝛ. Tacitus Eo die quo bebꝛiaci certabatur auē inuſitata facie apud regium lepidi celebꝛi luco conſediſſe in colle vt memoꝛāt. nec deinde coetu hoīum aut volantiū alituz territam pulſamue donec Oto ſe ipſe interficeret.

Bebꝛycia: regio que vt Salu. docet maioꝛ phꝛygia dicta eſt. Aqua Bebꝛycius.a.um. ⁊ Bebꝛyx.icis.pe.īdifferēte. Val. Flaccus.li.ij. Bebꝛycis ⁊ ſcythici procul in clementia ſaxi. Luc.li.vj. Pinguis bebꝛy diſceſſit vomere ſulcus Sil.li.iij. Poſſeſſus baccho ſeua bebꝛycis in aula.

Beelzebub. Idolum fuit Accaron. quod in Regum volumine vocatur Idolum muſce. Beel. ipſe eſt. Bel ſiue baal zebub. muſca. Et interpꝛetatur vir muſcarum.

Beelphegoꝛ: interp̄tať vir habens hiatū: vel deus hians: vel ſimulachꝛū ignominie. Idolū fuit Moab. vocabulo baal ſiue beel. ſuꝑ mōtem phegoꝛ quem latini Pꝛiapuz ferunt.

Beelſephon vir habēs archana: vel dominus aquilonis ſeu veſtitus deus habens ſpeculam.

Beemoth. ex hebꝛea voce latine animal ſignificat. Ideo autez diabol⁹ beemoth.i.animal dř.ꝙ ō excelſis ad terrena decidit. ⁊ ꝑ merito ſuo aut aīal bꝛutū effect⁹ ſit. Ipe ē ⁊ leuiathā.

Belbina.pe.pꝛo. Inſula egine pꝛoxima. Fuit ⁊ in continenti laconie agro belbina vt inquit Stra.

Belial. apud nos dicitur abſqꝫ iugo: vel abſqꝫ domino.

Belge: ciuitas Gallie a quo regio belgica dicta eſt quaſi bellorum gens. vbi vehicula quedam pꝛimum inuenta fuerēt q̄ Eſſeda dicūť. Vir. Belgica vl' molli feret meli⁹ eſſeda collo

Belus per ſimplex.l. nomen pꝛopꝛiū regis aſſyrioꝝ ⁊ př Nini q̄ pꝛimus regnauit. ⁊ poſtea dictus ē Bel. Vn̄ Beelzebub. Nam eoꝝ lingua ſol bel diciť. vnde ⁊ helios. Ergo addita digāma ⁊ facta deriuatione a ſole: regi nomē impoſituz eſt. Hoc etiā noīe dictus eſt fluuius ſyrie vbi pꝛimo compertū fuiſſe vitrū Ply. ſcribit. lib. vi. Joſephus li.ij. belli iudaici. Stadijs ait duobus a ptolomaide belū amnem diſtare iuxta quē ſepulchꝛū Memnonis ſit: ⁊ vitrea in rotunda valle arena quā venti ex circūdatis iugis conuehant in exhauſta ſeculis vi. ſed ante omnia mirabili natura mutādi alia quoqꝫ in vitrum que attigerit metalla.

Bellus bella bellū ꝑ duplex.ll. diminu. ē a bonus. Var. Ita cuz eis bellum geras vt bella oīa domū auferas. ideſt bona oīa. Idē bellioꝛ pꝛo melioꝛ poſuit. Venio nunc ad vltimū teſtamentū quod dř phyſicon in quo greci belliores q̄ꝫ romani noſtri. Et quoniā bonū qn̄qꝫ pulchꝛū ſignificat: vt apud Teren. Forma bona foꝛtaſſe bellū quoqꝫ ꝓ pulchꝛo accipitur vt bellus puer: bella puella: bellū coꝛp⁹. Mar. Bella es nouim⁹ ⁊ puella verꝫ eſt. Hinc belli hoīes aliqn̄ boni ⁊ prudētes: aliqn̄ foꝛmoſi atqꝫ elegantes dicūtur. Et belliſſim⁹ optimus vel pulcherrimus. Ter. in adel. Ego iam pꝛoſpiciā mihi: atqꝫ vnumquodqꝫ quod erit belliſſimum carpam.

Bellulus bellula bellulum diminutiuum foꝛmatum a diminutiuo ideſt pulcherulus a quo aduerbium Bellule. Plau. Nam nurus bellule ſe habebat.

Bellatul⁹ bellatula bellatulū vocabulū plādiētis. eiuſdē ſignificātie cū bellul⁹. Plau. Cū imus ꝗ cubitū bella bellatula.

Bella belle oppidū Cāpanie. Virgil. lib. vij. Menia belle.

Bellū pꝛopꝛie diſſenſio hoſtilis ꝑ quā arma mouentur: ⁊ ſignificat totū tp̄s quo ſunt in militia hoīes: pꝛeliū certamē ipſū Pugna ēt citra arma fit nudis verbis. Virg. exēplū de bello ⁊ pꝛelio ponit. Infantē fugiēs media inter pꝛelia belli. Et Liuius refert populū Ro. nullo bello: multis vō pꝛelijs victum eſſe. Aliquando tn̄ bellū capiť pꝛo pꝛelio. Salū. In eo bello trecenti milites deſiderti. Dictū bellū vt pꝛiſ. ſentit ab eo quod eſt bonū ꝑ antiphꝛaſim diminutiuū ꝙ minime bonū ſit. Alij nō ꝑ cōtrariū a bono deducūt. ꝙ boni gratia bella olim ſuſciperenť: nec ad inferendā: ſed ad pꝛopulſandā iniuriā pacēqꝫ parādā. Quapp hoſtes ēt ab equādo dicti ſūt Alij a duello deriuant abiecta.d. ⁊ digāma in.b. cōuerſo. Feſtus a beluis qꝛ beluaꝝ pernitioſa ſit diſſenſio. Bellicus.a.um. quod ad bellum pertinet vt arma bellica.

Bellica.e. dicebatur columnella illa ante tēplū bellone ſuꝑ q̄ꝫ iacebant haſtam cū bellum indicerent.

Bellicoſus ferox. Sal. in Jug. Libyes q̄ꝫ getuli minus bellicoſi erant.

Bellax: adiectiuum idem quod bellicoſus.

Bello bellas oppugno bellum gero: confligo. Ply. Romana arma pꝛimū claudio p̄ncipe in mauritania bellauere ptolomeū regē a C. Ceſare interemptū Eſt ⁊ Belloꝛ aris. deponens. Virg. Et pictis bellantur amazones armis. Cōpoſita ſunt Debello ⁊ rebello pꝛimū ſignificat expugno vn̄ Debellatos hoſtes dicim⁹ victos. Alterū repugno Vn̄ Rebelles

Bellatoꝛ non modo qui bellū gerit: ſed ēt per quē bellum geritur. Vir. li.x. Et inter bellatoꝛis equi caua tp̄a conicit haſta Bellatrix: que bellum gerit. ſeu bellicoſa eſt. Idem. Aurea ſubnectēs exerte cingula māme bellatrix.

Bellarius.a.um. quod bello aptum eſt: vt arma ſagitte et huiuſmodi: quaſi inſtrumenta bellica.

Bellaria vō dicuntur res bellis apte vtpote arma ſagitte ⁊ ſimilia quaſi bellica inſtrumēta. Itē bellaria cibi ſecūde mēſe a bonitate vt Do. ait ad irritandā gulā que Targemata aut pemmata greci. ea veteres noſtri bellaria dixere. vt inquit Gel. que mellita eſſe ſueuerūt. Macro. in ſatur. Adhuc dicēte Furio ſecūde menſe illata bellaria nouo ſermoni pꝛincipiū dedere. Vina quoqꝫ dulcioꝛa ē īuenire in comedijs antiquioꝛibus hoc vocabulo appellata: dictaqꝫ eē ea libꝛi bellaria

Belligero.as. bellū gero. Plau. in cap. Belligerāt etholicū aulidis. Hinc belliger. Vn̄ mars belliger dř a bello gerēdo.

Bellipotens cum accentu in antepenul. qui bello pollet.

Bellona pe.pꝛo. belloꝝ dea martis ſoꝛoꝛ q̄ꝫuis quidam palladem dicant cui ꝓpꝛio ſanguine ſacerdotes ſacrificabant: ante cuius templum colūnula erat que bellica dicebatur.

Belone per ſimplex.l. piſcis eſt qui alio noīe dicitur Acus ſiue Acicula ab acu. Greci enim Βελονη παρα το βάλλω acum nomināt. Ply. Acus ſiue belone vnus piſcium dehiſcente pꝛopter multitudinē vtero parit a partu coaleſcit vulnus quod ⁊ in cecis ſerpentibus tradunt.

Bellerophōtes ſeu Bellerophon.tis. fuit Glauci regis Ephyrea fili⁹ iclyto decoꝛe ꝯſpicu⁹ ⁊ v̄tutis maxīe. Hic cū a Sthenobea vxoꝛe p̄tide coitu īterpellatus eēt veritus hoſpitalis iouis irā: laſciuā feminā repulit. Vn̄ exardens repulſa mulier viro īnocentē hoſpitez accuſauit: q̄ hoſpitij iure motus illū domi īterficere nō ſuſtinuit: ſꝫ datis codicillis ad Jobatē ſocerū illū in Lyciā miſit. Lectis ergo codicillis Jobates ī vltionē criminis ad Chimerā ⁊ Solymos domādos Bellorophontē miſit: vt ſub p̄textu memoꝛabilis pugne interiret. Sed chimera ⁊ ſolymis deuictis laudē retulit maximā. Hic p̄mo hipponus poſt ab infecto coꝛinthio Bellero. bellerophontes dictus eſt: pꝛime decli. ſicut Anchiſes. Hic Bellerophonteus.a.um. Pꝛop. Bellerophontei qua fluit humoꝛ equi: pindarus in oda xenophontis coꝛinthij ita ſcribit pulcherrime πρίνγε οἱ χρυσα μπυκ κοῦρα χαλινὸν παλλαςο ηνεγκε ἐξ ονειρου Δαυτικὰ ἦν υπαφωνασε Α᾽ευδλειςαιο λιδλα βασὶ λευ αγε φίλτρόν το Α᾽ιπωειον δλεχου.

Bellouaci: populi gallie qui belli gloꝛia: belgas oēs ſuperarūt. quos Ceſar duce eoꝝ interfecto in poteſtatem redegit.

Belon per ſimplex.l. vꝛbs: ⁊ nomen fluuij in hiſpania.